

Володимир Дмитрів

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Степан Мельник

студент гр. ФФАМ-21,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЗАСТОСУВАННЯ МОНЕТАРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Фіскальні та монетарні інструменти є достатньо ефективними інструментами для обмеження інфляційного тиску від надходження іноземних інвестицій, обмеження зростання відсоткових ставок на внутрішньому ринку, збільшення чи зменшення грошової маси тощо. Отже, використання монетарних і фіскальних інструментів передбачає пошук, вибір і комбінацію таких їх оптимальних співвідношень, які дозволяють, з одного боку, забезпечити сталі темпи економічного зростання, а з другого – утримувати такий рівень інфляції, який забезпечує розвиток виробництва та споживання. Досягнення цих цілей потребує раціонального та своєчасного їх використання для підтримки реального сектора економіки та стимулювання підприємницької активності. При цьому, якщо податкові інструменти, реалізуючи фіскальну і регулюючу функцію прямо впливають на стимулювання виробництва, підприємницької діяльності, на зростання сукупного попиту і пропозиції, то монетарні – опосередковано.

Інфляція становила 26,5% дпр у листопаді і може сягнути 28% дпр у грудні через зростання витрат бізнесу на генератори та пальне до них. У 2022 році найбільше зростали ціни на фрукти та овочі через окупацію частини півдня України та на пальне через припинення виробництва бензину в Україні внаслідок російських обстрілів. Ціни на імпортні товари також суттєво зросли через девальвацію гривні НБУ влітку.

Політика НБУ у 2022 році була спрямована на підтримання курсової стабільності та стримування інфляції. Саме тому ще в перший день війни НБУ запровадив обмеження на зняття готівки з рахунків в обсязі 100 000 грн в день, заборонив видачу готівкових коштів з рахунків клієнтів в іноземній валюті, призупинив роботу валютного ринку України, зафіксував офіційний курс на 24.02.2022, заборонив банкам-емітентам випуск електронних грошей та операцій з ними. Пізніше окремі обмеження були послаблені. НБУ підвищив облікову ставку до 25% для зниження інфляційного тиску, але банки поки повільно підвищують свої ставки у відповідь.

НБУ із початку воєнних дій зафіксував обмінний курс гривні до долара США на рівні 29,25 грн. за долар. У липні НБУ девальвував гривню до 36,57 грн за дол. у відповідь на посилення попиту на долари в Україні. На підтримку курсу НБУ у березні-листопаді витратив 22,4 млрд дол. США. Банки зобов'язані обмінювати гривню на долар за офіційним курсом +/- 1% за більшістю безготівкових операцій окрім карткових. Банки можуть вільно встановлювати курс

готівкової іноземної валюти. У жовтні-грудні готівковий обмінний курс коливався в проміжку 39-41 грн. за дол. США. На черговому засіданні з монетарної політики НБУ передбачувано зберіг облікову ставку незмінною на рівні 25% річних. У останньому інфляційному звіті НБУ очікував, що облікова ставка у 25% залишиться такою ж у 2022 та 2023 роках.

Водночас НБУ вніс зміни, спрямовані на збільшення відсоткових ставок за депозитами та стимулювання попиту з боку банків на ОВДП. З цією метою ставку обов'язкового резервування за поточними рахунками в гривні було підвищено з 0% до 5%, а за поточними рахунками в іноземній валюті - з 10% до 15%. Водночас до половини вимог до резервів банки зможуть задовольнити завдяки купівлі ОВДП із переліку, визначеного НБУ спільно з Мінфіном.

Список використаних джерел:

1. Статистичний збірник «Бюджет України 2022». URL:
<https://www.minfin.gov.ua/news/bjudzhet/2016>.
2. Ставки рефінансування НБУ. URL:
https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65613.